

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL NISPORENI
CONSILIUL SĂTESC GROZEȘTI

MD - 6427, satul Grozești, raionul Nisporeni
Tel : (0264 - 43) 2-36 , (0264 - 43) 6-68 , (0264 - 43) 2-38 -fax
Primaria.Grozești@gmail.com
WEB : grozești.sat.md

DECIZIE nr. 1 / 3

din 23 martie 2021

s. Grozești

” Cu privire la implementarea Planului Strategic de dezvoltare social - economică a satului Grozești în anul 2020 . ”

În temeiul art. 14 alin. (2), lit. p) din Legea nr. 436 – XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală , avizele Comisiilor de specialitate a Consiliului local și avînd în vedere Nota informativă a primarului privind necesitatea planificării strategice la nivel local în scopul stabilirii obiectivelor de dezvoltare a localității pe termen scurt, mediu și lung, precum și modalitățile și gradul de realizare a acestora, Consiliul local Grozești ,

DECIDE:

1. Se ia act de raportul primarului privind implementarea Planului Strategic de dezvoltare social- economică a localității în anul 2020 . / Anexa nr. 1)
2. Se aprobă Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a satului Grozești, raionul Nisporeni pentru perioada 2021-2026. / Anexa nr. 2)
3. Responsabilitatea executării prezentei Decizii se atribuie primarului Tofan Serghei .
4. Controlul executării prezentei Decizii se atribuie consiliului local.

AU VOTAT : Pro – 9 , Contra – 0 , Abținuți – 0

Președintele ședinței
Contrasemnat :

Svetlana MITROFAN

Nicolae CROITORU

Svetlana MITROFAN

Satul Grozești
Raionul Nisporeni

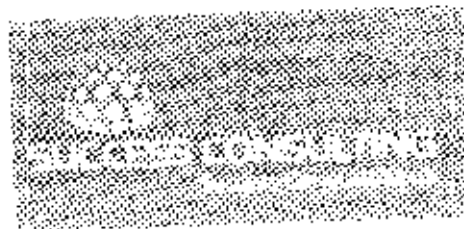
Aprobat prin
Decizia Consiliului Local al Satului Grozești
Nu. 1/3 din 23 martie 2021
Primar - Tofan Serghei

**PLANUL STRATEGIC
DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ
A SATULUI GROZEȘTI
(r-nul Nisporeni)
2021-2026**

Executant:

Compania „Succes Consulting” SRL
Republica Moldova, mun. Chișinău,

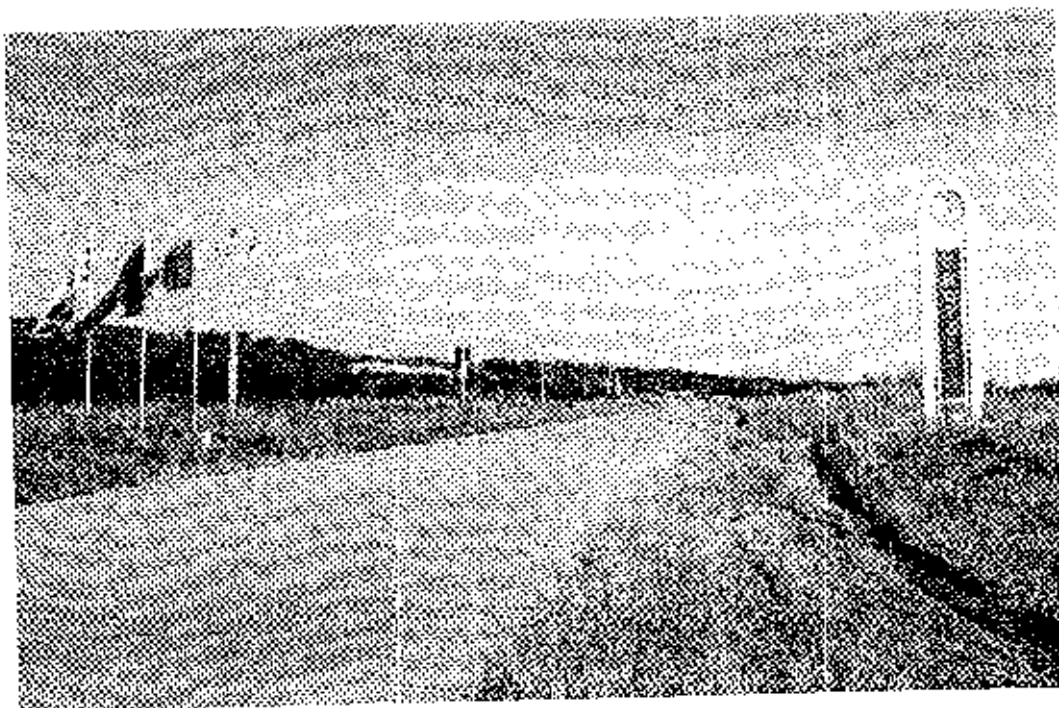
ianuarie 2021

CUPRINS

Abrevieri	4
Introducere.....	8
1. Cadrul general al planului strategic.....	8
1.1. VIZIUNEA	8
1.2. MISIUNEA	8
1.3. VALORILE PLANULUI STRATEGIC	9
1.4. OBIECTIVELE PLANULUI STRATEGIC	12
2. Profilul socio-economic al localității	12
2.1. DATE GENERALE.....	17
2.2. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE.....	15
2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat străzilor.....	15
2.2.2. Alimentarea cu apă	16
2.2.3. Canalizare.....	16
2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale.....	16
2.2.5. Alimentarea cu căldură	16
2.2.6. Telecomunicații.....	20
2.2.7. Rețeaua de drumuri	17
2.2.8. Fondul locativ	18
2.3. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ.....	21
2.4. ECONOMIA LOCALĂ	32
2.5. EDIFICII SOCIALE	25
2.5.1. Educație	27
2.5.2. Sănătate, asistența socială	28
2.5.3. Sport.....	34
2.5.4. Cultura și turism.....	34
3. Procesul de elaborare a planului strategic de dezvoltare socio-economică a satului Grozești, r- nului Nisporeni.....	37
3.1. ÎNȚINEREA PROCESULUI DE PLANIFICARE STRATEGICĂ	37
3.2. ÎNFIINȚAREA ECHIBEI DE PLANIFICARE	38
3.3. INTERVIEVAREA LOCUIȚORILOR	44
3.4. CONCORDANȚA STRATEGILOR DE DEZVOLTARE A RAJONULUI NISPORENI CU CEA LOCALĂ.....	45
4. Stabilirea obiectivelor planului strategic	50
5. Realizarea planului strategic.....	50
5.1. ETAPE DE IMPLEMENTARE	52
5.2. RISCURI ȘI IMPEDIMENTE ÎN PROCESUL DE IMPLEMENTARE, METODE DE PREÎNȚAMPINARE.....	54
6. Monitorizarea planului strategic	54
6.1. CADRUL INSTITUȚIONAL DE MONITORIZARE.....	55
6.2. RAPORTAREA ȘI INDICATORII DE MONITORIZARE	62
7. Planul de acțiuni, termeni și răspunzători	62

Lista tabelelor

Tabelul 1. Obiective strategice.....	28
Tabelul 2. Structura suprafețelor administrative a Satului Grozești, r-nul Nisporeni.....	14
Tabelul 3. Lista ONG-urilor din Satul Grozești, r-nul Nisporeni.....	20
Tabelul 4. Proiecte implementate în s. Grozești, r-nul Nisporeni în anii 2009-2020.....	20
Tabelul 5. Agenți Economici din s. Grozești, r-nul Nisporeni.....	21
Tabelul 6. Lista întreprinzătorilor ce activează pe teritoriul Satului Grozești, r-nul Nisporeni.....	22
Tabelul 7. Activități economice nelicentiate.....	22
Tabelul 8. Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației.....	23
Tabelul 9. Componenta echipei de planificare.....	38

Intrarea în satul Grozești

ABREVIERI

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agencia de Dezvoltare Regională
AEI	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agencia pentru Eficiență Energetică din RM
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Planului Strategic
CMF	Centrul Medicilor de Familie
CS	Centrul de Sănătate
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice
EP	Echipa de planificare
GT	Gospodărie Țărăneasă
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului din Republica Moldova
MECC	Ministerul Educației Culturii și Cercetării
ONG	Organizații non-guvernamentale
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
PPP	Parteneriat Public Privat
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
SCT	Succes Consulting
UE	Uniunea Europeană

INTRODUCERE

„Un sistem de administrare este funcțional atunci când dezvoltarea socio-economică locală înregistrează reușite și se asigură libertatea și bunăstarea populației.”

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a Satului Grozești, r-nul Nisporeni, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor externe s-a impus elabोरarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Grozești, R-nul Nisporeni pentru perioada 2021-2026.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni (în continuare Plan Strategic) pentru perioada 2021-2026, cuprinde un orizont de planificare de 5 ani și este realizat cu suportul Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP). Planul Strategic urmărește o dezvoltare durabilă prin valorificarea potențialului local și se înscrie în cadrul normativ existent la nivel local și municipal.

Scopul Planului strategic - îmbunătățirea condițiilor social-economice de trai a populației Satului Grozești, r-nul Nisporeni, realizarea balanței aspectelor economice, sociale, ecologice și culturale în dezvoltarea Satului Grozești, r-nul Nisporeni, ca bază a ridicării calității vieții și asigurării dezvoltării ascendente durabile a comunității pentru o perioadă îndelungată.

Realizarea acestor obiective va aduce la:

1. Reducerea decalajului între oraș și sat, referitor la nivelul de asigurare cu obiecte de infrastructură, crearea condițiilor pentru ridicarea caracterului prestigios de domiciliere în mediul rural și contribuire la soluționarea problemelor de stat în domeniul politicii de migrație.
2. Stoparea exodului și reîntoarcerea forței de muncă calificate prin lărgirea pieței de muncă în sat și crearea condițiilor pentru diversificarea economiei rurale, crearea parcurilor industriale și agroindustriale, care pot să asigure populației rurale un nivel mai înalt de consum și participare la procesul investițional pe contul veniturilor proprii.
4. Asigurarea accesibilității și acordarea asistenței medicale la un standard calitativ nou, promovarea modului sănătos de viață.
5. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului, familiei și copilului.
7. Valorificarea potențialului turistic rural.
8. Managementul eficient al resurselor naturale și al deșeurilor.

Elaborarea și implementarea unui plan strategic de dezvoltare socio-economică a localității este condiționat de mai mulți factori. Republica Moldova riscă să intre într-o fază de instabilitate și stagnare economică dacă nu vor fi întreprinse acțiuni ce ar ridica standardele de dezvoltare umană. Pentru stoparea fenomenului de migrație a forței de muncă și ridicarea standardelor de dezvoltare umană în mediul rural, se propune spre realizare proiecte conceptuale bazate pe viziuni noi despre dezvoltarea satului, în contextul viitoarei aderări la Uniunea Europeană.

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților administrației locale din Satul Grozești, r-nul Nisporeni și reflectă atitudinea Echipei de Planificare, a locuitorilor Satului și a APL cu privire la prioritatea de dezvoltare a Satului pe următorii 5 ani. Astfel, în ceea ce privește cercetarea calitativă, operatorii au utilizat interviuri în profunzime, iar cercetarea cantitativă a fost realizată prin utilizarea anchetelor. Instrumentul de colectare a datelor este chestionarul aplicat cetățenilor satului

Grozești, r-nul Nisporeni. În timpul elaborării planului strategic al comunității s-a pornit de la necesitățile locale, care au fost împărțite pe domenii de interes cu scopul delimitării domeniilor de cuprindere a strategiei care mai apoi să fie integrate în strategiile de dezvoltare a Raiunului Nisporeni.

Strategia este un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale comunității și atingerea acestora în viitor.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, lași factorii interesați de progresul economico-social al Satului vor beneficia de acest ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru ca într-un final planul strategic de dezvoltare socio-economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor Satului Grozești, r-nul Nisporeni. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea planului strategic de dezvoltare locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Metodologic, prezentul plan strategic are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- *analiza de conținut*
- *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de I/P*
- *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate*
- *analiza SWOT.*

În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltare socio-economică a Satului Grozești, r-nul Nisporeni pentru următorii 5 ani: obiective - programe - acțiuni/proiecte.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Planul Strategic de dezvoltare socio-economică, Primăria Satului Grozești, r-nul Nisporeni își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- *dezvoltarea mediului economic și competitiv, beneficiind de o infrastructură modernă*
- *modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, medical, cultural, protecție socială în Satul Grozești, r-nul Nisporeni.*
- *sat curat, cu un Management rațional al resurselor naturale disponibile*
- *promovarea și implementarea în activitatea APL a principiilor bunei guvernări și implicarea publicului în procesul de luare a deciziilor*

Condiții de implementare a planului strategic:

- *acordul și susținerea planului de către cetățenii Satului*
- *susținerea din partea sectorului privat a direcțiilor strategice de dezvoltare a Satului*
- *informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării planului.*

Responsabili de implementarea planului de acțiuni de dezvoltare strategică este Primăria și Consiliul Satului Grozești, r-nul Nisporeni, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, etc.). Planul de acțiune - ca instrument de planificare și implementare - conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în planul strategic de dezvoltare socio-economică a localității. Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel municipal și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

Planul strategic este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2020;
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2016 - 2020;
- Strategia Sectorială de Dezvoltare pentru anii 2014 - 2020 „Educația - 2020”;
- Strategia de Dezvoltare a Sistemului de Sănătate pentru perioada 2008 - 2017;
- Strategia de Alimentație cu Apă și Sanitație a Republicii Moldova 2014 - 2017;
- Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 - 2027;
- Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2020”;
- Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2016 - 2020;
- Programul regional sectorial în domeniul alimentației cu apă și canalizare din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul Managementului deșeurilor solide din Regiunea de dezvoltare centru;
- Programul regional sectorial în domeniul drumurilor regionale și locale din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Strategia de Dezvoltare SocioEconomică a Raionului Nisporeni pentru anii 2016-2020

1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC

1.1. Viziunea

„CREȘTEREA BUNĂSTĂRII POPULAȚIEI ÎN BAZA DEZVOLTĂRII STABILE A ECONOMIEI LOCALE, STIMULĂRII INIȚIATIVEI PRIVATE, SUSȚINERII MICULUI BUSINESS, PRIN PROMOVAREA LA TOATE NUVELELE A UNUI MANAGEMENT PERFORMANT, UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR LOCALE, INIȚIEREA, MENȚINEREA ȘI MULTIPLICAREA AVANTAJELOR CONCURRENTIALE ÎN TOATE ACTIVITĂȚILE”.

Viziunea strategiei de dezvoltare a Satului Grozești, r-nul Nisporeni reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii cinci ani.

Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social crearea condițiilor pentru dezvoltare eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate.

Administrația publică locală trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenoriatul, societatea civilă.

1.2. Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a Satului Grozești, r-nul Nisporeni, misiunea comunității și a autorităților publice locale este:

“DEZVOLTAREA DURABILĂ A SATULUI GROZEȘTI, R-NUL NISPORENI, ÎN SCOPUL CREȘTERII CALITĂȚII VIETII PRIN CREAREA UNUI MEDIU ECONOMIC ȘI SOCIAL PROSPER, SĂNĂTOS ȘI PARTICIPATIV, CAPABIL SĂ ASIGURE BUNĂSTAREA CETĂȚENILOR.”

1.3. Valorile Planului Strategic

Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean al Satului a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

Profesionalism. Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

Responsabilitate. Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabili de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

Transparență. Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.

Activism. Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării planului de acțiune.

Competență. Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor Satului a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.

Cooperare. Strategia de dezvoltare va fi implementată doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.

Consultare. Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a Satului va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.

Respect reciproc. Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.

Toleranță. Capacitatea de a te abține în situații critice, în interesul cauzei, a majorității.

Patriotism (local, național). Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.

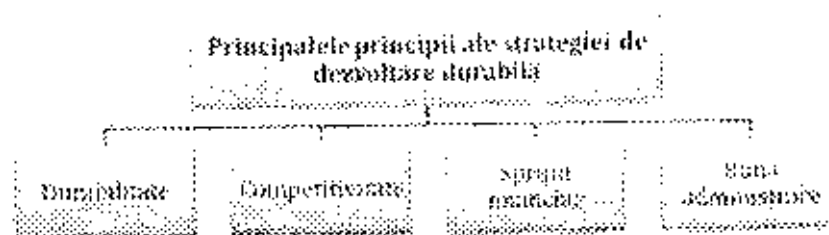
Meritocrație. Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.

Onestitate. Toate părțile implicate în procesul implementării planului strategic vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Planului Strategic.

1.4. Obiectivele Planului Strategic

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale Satului Grozești se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a localității, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Durabilitate. Condiții mai bune de trai pentru toți locuitorii Satului dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunăstarea tuturilor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O buna administrare. Reacția eficientă și efektivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Obiectivele strategice constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de planificare strategică pe termen lung la nivel local: Economia, Societatea, Mediul. Pentru realizarea viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

- I. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate;
- II. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate;
- III. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a Satului Grozești, r-nul Nisporeni;
- IV. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității;
- V. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale;
- VI. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor;

Obiectivele de dezvoltare ale Satului Grozești, r-nul Nisporeni se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale Satului, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

- coeziunea și solidaritatea cetățenilor
- puterea Satului
- dezvoltarea durabilă
- obiective de calitate globale locale - integrare

Pentru fiecare dintre acestea în domeniile de acțiune stabilite se formulează câte un obiectiv strategic (proces), astfel:

Tabelul 1. Obiective strategice

Criterii / Planuri	Social	Economic	Urbanism	Mediul înconjurător	Infrastructura
	Plan social	Plan economic	Plan Urbanism	Plan de mediu	Plan infrastructura
Coeziunea / solidaritatea Cetățenilor	Creșterea coeziunii sociale a cetățenilor Acces la informație	Creșterea numărului de locuri de muncă	Politici ale teritoriului în favoarea cetățenilor	Creșterea coeziunii ecologice a cetățenilor	Asigurarea satisfacerii nevoilor de confort și civilizație
Puterea locuității	Creșterea puterii sociale a Satului	Creșterea puterii economice a Satului	Valoare ridicată a Satului	Echilibru între activități antropice și poluare	Nivel ridicat de civilizație
Dezvoltarea Durabila	Minime probleme sociale	Minime probleme economice	Valorificarea teritoriului ca resursă	Minime probleme de mediu	Optimizarea raportului nevoi / resurse
Obiective CADRU-CALITATIV	Aliniere la standarde sociale europene	Aliniere la standarde economice europene	Aliniere la standarde europene de urbanism	Aliniere la principii, standarde de mediu europene	Aliniere la standarde europene de civilizație

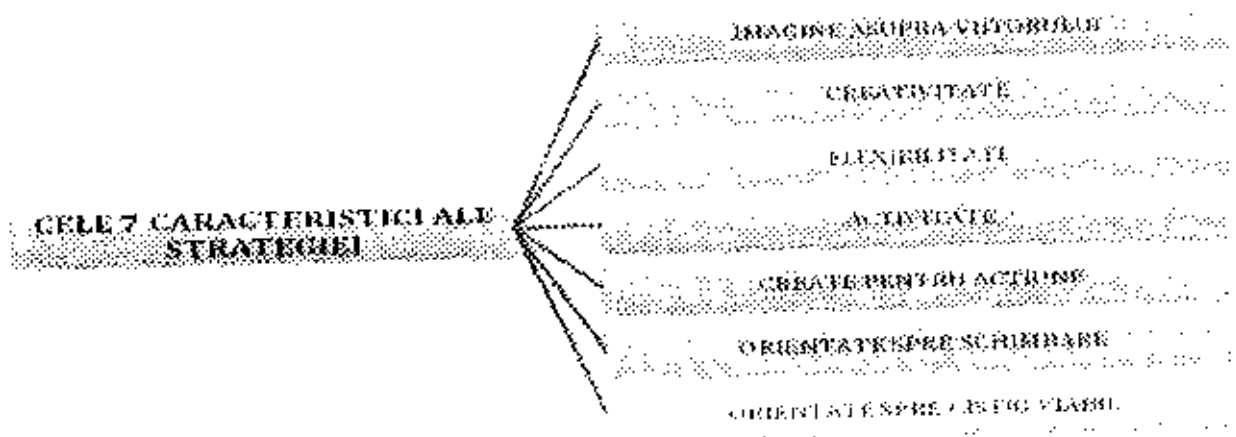
Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezentă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore descrise în acest capitol.

Pentru fiecare domeniu planificarea strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung
- nivel tactic - pe termen mediu
- nivel de proiecte - pe termen scurt, eșalonat

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a Satului Gruzcești pentru perioada 2021 - 2026.

Strategia de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale Satului Grozești constau în:

- dezvoltarea infrastructurii de bază a localității;
- protecția mediului;
- întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- regenerare rurală.

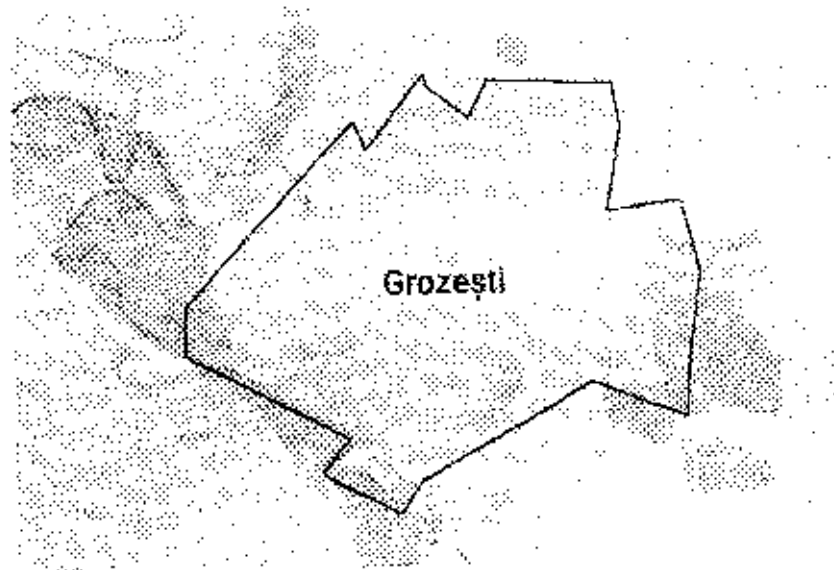
Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației Satului;
- ridicarea standardului calitativ al aspectului Satului, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiectele Satului, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- adaptarea la inevitabilele schimbări care au loc în sat.

2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

2.1. Date generale

Satul Grozești este o localitate în Raionul Nisporeni situată la latitudinea 46.9986 longitudinea 28.0794 și altitudinea de 46 metri față de nivelul mării. Satul are o suprafață de circa 1.51 kilometri pătrați, cu un perimetru de 7.05 km. Grozești este unicul sat din comuna cu același nume. Aceasta localitate este în administrarea r. Nisporeni. Distanța directă pînă în or. Nisporeni este de 14 km. Distanța directă pînă în or. Chișinău este de 87 km. Se învecinează (într-o rază de pînă la 7 km) cu satele: Bărboieni, Zheroaia, Odobești, Selișteni, Marinici, Soltănești din Raionul Nisporeni și satul Frăsinești din Raionul Hîncești.

Harta s. Grozești

Activitatea de bază a sătenilor este agricultura. Localitatea dispune de o moară, o ploiniță, magazine și baruri, o piață comercială.

Populația beneficiază de serviciile oficiului poștal, casei de cultură, centrului de sănătate Grozești, farmaciei, bibliotecii. În sat sunt amplasate o biserică, Liceului teoretic „Prometeu”, grădinița-creșă de copii, monumente, stadion și parc, sala de nunți.

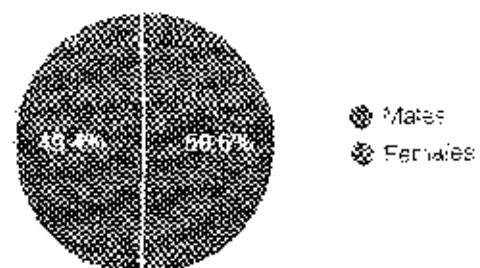
Sătenii sunt vorbitori de limba română, majoritatea fiind ortodoksi.

Satul este alimentat cu apă, drumurile centrale și câteva dintre cele secundare sunt bine asfaltate, iar majoritatea străzilor sunt iluminate.

Populația. Conform recensământului din anul 2014 populația la nivelul satului Grozești este de 1827 locuitori, dintre care (925) 50,6% - bărbați și (902) 49,4% - femei.

În satul Grozești sunt înregistrate 738 de gospodării casnice, iar mărimea medie a unei gospodării este de 2,48 persoane.

Compoziția etnică a populației satului este predominantă de moldoveni/ români, care constituie peste 99% din populație.

Potențialul uman. Circa 200 de persoane sunt plecate în strălăitate mai mult de 1 an și încă peste 250 persoane sunt plecate temporar. Astfel, populația absentă din sat este de circa 20% din numărul total al locuitorilor Satului. Din totalul populației 3505 persoane (1893 femei și 1612 bărbați) sunt în vârstă aptă de muncă (cca. 70%). Dintre acestea 364 persoane sunt angajate la muncă pe teritoriul satului, și încă 250 în afară, iar 25 persoane sunt înregistrate la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă. Pe lângă locurile de muncă disponibile localnicilor în cadrul Satului, o parte a populației se deplasează la munci în or. Nisporeni sau Chișinău. În concluzie constatăm o rată destul de înaltă a angajării persoanelor active în câmpul muncii, ceea ce se răsfrânge pozitiv asupra veniturilor populației Satului per ansamblu și contribuie la dezvoltarea durabilă a localității.

Conform datelor statistice copiii de vârstă 0-16 ani: constituie 16,3% (297) din numărul total al populației, iar populația în vârstă pensionării (peste 62 ani - bărbați și peste 57 ani - femei) - 14,5 % (266 persoane).

În sat sunt 500 familii, dintre care 18 au fost înregistrate în ultimul an.

Tendința la capitolul demografic în Satul Grozești, r-nul. Nisporeni este preponderent pozitivă. Astfel, în ultimul an au fost înregistrați 30 de nașteri și 27 de decese. Rata sporului natural este de 1,41.

Repere istorice. Satul Grozești a fost menționat documentar în anul 1479. Pe aici trecea cîndva drumul comercial care venea din Suceava și Iași pe la trecătoarea Țuțora spre Lăpușna, Ismail și Celatca Albă. Pe moșia satului Grozești arheologii au identificat urmele unei așezări umane datînd din anul 1.300 î.Hr., pe vatra acesteia fiind atestate pete de cenușă, obiecte vechi, mai ales, vase de argilă din epoca bronzului (sec. XIV-XII î. Hr.). În jurul anului 900 î. Hr., aici au luat ființă alte 2 sate. Pe vetrele acestora au fost atestate fragmente de lut ars cu amprente de nicle, diferite obiecte din piatră, oase de animale, vase de argilă din epoca timpurie a fierului.

Documentul din 1479 dat de Ștefan cel Mare, unde este poment pentru prima dată satul Grozești, îl are ca martor pe panul Grozea. Din hrisovul emis în 1560 la Iluși reiese că întemeietorul satului Grozești a fost Giurgiu Grozescu, care lăsase nepoților moștenire cîteva ocine cu siliștele Coluncști și Ușerești, absorbite de Grozești.

În 1774 la Grozești au fost fixate în recensămînt 83 de gospodării. În 1840 în sat începe construcția bisericii din piatră. La mijlocul secolului al XIX-lea numărul locuitorilor a ajuns la 663 de persoane. La începutul secolului XX satul avea deja 173 de case.

În ce privește originea denumirii satului Grozești există mai multe versiuni. Cea mai plauzibilă dintre ele leagă întemeierea satului de "boierul Grozea care avu aici moșie". Conform altei legende satul se numește altfel fiindcă primii locuitori au fost îngroziiți de un loc abrupt din apropiere, loc unde Prutul curge prin afluentul său Pruteț. Există și o legendă, care pune la începuturi o locuitoare cu numele "grozinca", "această femeie avea 11 copii și locuia lângă un iaz sub un mic delușor. Ajunși la o oarecare vârstă feciorii acelei femei au început a lucra pămînturile din jurul gospodăriei lor ocupînd și alte

pământuri, care erau în apropierea satului Colunești. Găsind limbă comună cu oamenii din Colunești, grozınca împreună cu feciorii ei s-a mutat cu traiul mai aproape de sat, pe valea Prutului. Locul unde trăise cândva grozınca, adică locul de lângă iaz se numește și acum Grozınca. Această legendă, între altele are și o altă variantă” în acel mic sătuc, unde se mutase și grozınca cu feciorii ei era linișta și bună înțelegere, însă în toată primăvara râul Prut se revărsa aducând mari ne cazuri localnici, or- înecase mănăturile, ogrăzile și casele lor. Într-o primăvară râul a inundat sătisorul, dar cel mai mult au fost inundate gospodăriile grozincăi și a fiilor săi, care se aflau chiar pe malul Prutului. Cu mare greu au scăpat locuitorii satului de grozăviile, care le făcuse apa. De la acele grozăvii duse de apa Prutului a venit și denumirea satului Grozești. Este interesant că versiunea respectivă de cele mai multe ori are în vedere o femeie „care era” gruzincă”, adică originară din Georgia.

Suprafața administrativă, fondul funciar. Suprafața totală a teritoriului Satului Grozești, r-nul Nisporeni, constituie cca. 2394 ha, dintre care suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie circa 63,5 %, din total (cca. 1589,80 ha), dintre care 982,65ha sunt terenuri arabile, 284,03 ha sunt ocupate de plantații multianuale.

Suprafața destinată industriei și transportului ocupă o parte destul de restrânsă comparativ cu alte localități din zona 22,31 ha (doar circa 1%). Nemijlocit terenul localității se întinde pe o suprafață de cca. 194 ha (9%). Merită menționat faptul că circa 17,9 % din terenurile satului (429,1 ha) sunt destinate fondului silvic (detalii în tabelul de mai jos).

Tabelul 2. Structura suprafețelor administrative a Satului Grozești, r-nul Nisporeni

Nr.	Categoriile de terenuri	La 01.01.2020 (ha)
I.	Teren cu destinație agricolă, inclusiv	1589,80
	<i>Teren arabii</i>	982,65
	<i>Plantații multianuale</i>	284,03
	<i>Pășuni</i>	242,55
II.	Teren al localității	194,00
III.	Teren destinat industriei și transportului	22,31
IV.	Terenul fondului silvic, inclusiv	429,1
	<i>Gospodăria silvică Nisporeni</i>	312,5
	<i>Primăria</i>	116,6
V.	Terenul fondului apelor, inclusiv	100,17
	<i>râul Prut</i>	76,66
	<i>Primăria</i>	23,51
VI.	Terenul fondului de rezervă	57,73
	<i>Dezvoltarea socială (5%)</i>	0
	<i>Uz comun (inclusiv pășuni)</i>	57,73
	Total terenuri	2394,80

Sursa: *Primăria Satului Grozești, r-nul Nisporeni*

Structura fondului funciar al Satului Grozești permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, soi, rapiței, a plantațiilor pomicole și în deosebi a viilor, datorită unei expoziții specifice.

Pe teritoriul satului Grozești, r-nul Nisporeni, activează 5 SRL și 12 Întreprinderi individuale și 34 agenți economici.

Cotă funciară per persoană în sat este de 0,83 ha.

Se constată o fragmentare în continuare a terenurilor agricole, moment negativ pentru dezvoltarea în continuare a agriculturii în teritoriu și aplicarea tehnicilor/tehnologiilor agricole moderne. Consolidarea terenurilor ar permite implementarea sistemelor de irigații la suprafețe mari de teren agricol.

Un aspect pozitiv pentru dezvoltarea agriculturii este prezența sistemelor de irigare, care pot asigura irigarea a peste 500 de ha de terenuri agricole și extinderea acestora.

Infrastructură. Satul Grozești este traversat de drumul regional G91 Ungheni – Bârboieni – Nemytci – M1, care conectează satul cu centrele raionale Nisporeni și Ungheni, și cu mun. Chișinău. Teritoriul satului mărginește și cu drumul local I. 403. Așezarea geografică foarte favorabilă în apropierea or. Nisporeni – centru raional, existența unei infrastructuri rutiere favorabile, deschide premise de dezvoltare economică a Satului, în deosebi prin dezvoltarea activităților agricole și a comerțului. Un loc aparte îi revine sectorului turistic, tocmai prin infrastructura rutieră bine dezvoltată.

Cadru natural. Relieful satului este destul de accidentat, predominant de altitudini medii (40 - 100 m), altitudinea medie este de 46 metri față de nivelul mării, cu o bonitate a solurilor (54p%) sub nivelul mediu național.

Pe teritoriul satului există terenuri afectate de alunecări de teren. Relieful satului este prielnic pentru cultivarea porumbului, soi, rapiței și a culturilor cerealiere și în deosebi a viilor și livezilor.

Resursele acvatice sunt prezentate de bazinul hidrografic a râul Prut, reprezentat și de râulețul Pruteț, de câteva pâraiașe și iazuri mici. Importante surse acvatice sunt izvoarele și fântânile alimentate de apele subterane.

2.2. Infrastructura de utilități publice

2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal

Pe raza Satului Grozești, r-nul Nisporeni există rețea de linii electrice aeriene de tensiune medie și joasă. Satul este asigurat cu energie electrică de către întreprinderea Î.C.S. „Premier Energy” S.R.L. Starea liniilor de distribuție este bună. Rețelele electrice au fost renovate în ultimii ani.

În prezent Satul dispune de iluminat stradal pe circa 80% din teritoriul satului. Pentru iluminat se utilizează felinare de tip LED, tehnologie cu consum scăzut de energie electrică. În prezent se indentifică surse financiare pentru extinderea și renovertarea iluminatului stradal pe teritoriul întregii localități.

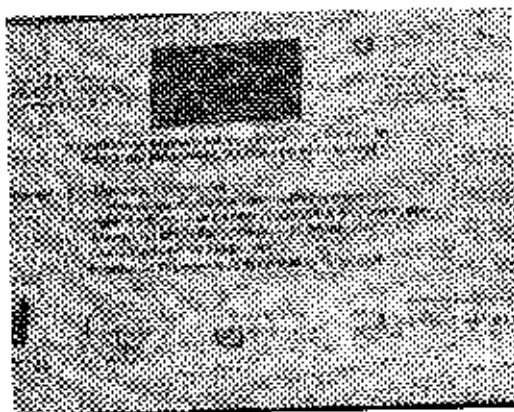
2.2.2. Alimentarea cu apă

În prezent în Satul Grozești este implementat un sistem centralizat de alimentare cu apă a caselor de locuit și a edificiilor social-administrative.

La momentul actual peste 500 dintre gospodăriile satului Grozești, sunt conectate la rețeaua centralizată de apeduct. Rețelele sunt în stare satisfăcătoare. Costul unui m³ de apă este de 10 lei.

Râul Prut este sursa principală de apă potabilă pentru locuitorii satului Grozești. Proiectul de reabilitare a sistemului de alimentare cu apă pentru locuitorii or.Nisporeni și a satelor Vărzărești și Grozești, în valoare de 11,3 milioane euro, a fost finanțat de Uniunea Europeană, Agenția de Dezvoltare Austriacă și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare.

Apa preluată din râul Prut este transportată printr-o stație de pompare a apei brute la o stație modernă de tratare a apei, care operează la standarde europene. Apa potabilă de calitate înaltă aprobată de Centrul de Sănătate Publică se transportă prin rețele la gospodăriile din Grozești, Nisporeni și Vărzărești.

Satul Grozești este acoperit cu o rețea de apeduct de 17,5 km și 545 brașamente, inclusiv agenți economici și instituții sociale.

În prezent, stația de tratare a apei de la Grozești activează la o capacitate de 50 %, iar pe viitor se prevede ca apeductul să fie extins și spre alte sate din raionul Nisporeni: Zberoaia, Bătăurești, Mărinici.

O sursă suplimentară de aprovizionare cu apă potabilă o constituie fântâniile de tip mină. În localitate sunt puse în exploatare 120 fântâni de tip mină, ale căror apă este utilizată de către localnici pentru

necesitățile casnice de zi cu zi. Există un risc real și continuu ca în unele zone ale localității calitatea apei din fântâni să fie nesatisfăcătoare. În acest caz, este necesară efectuarea unei analize a calității apei, cu o marcare ulterioară a fântânilor.

Satul dispune de sisteme de irigare. Sistemul de irigare Grozești, acoperă o suprafață de circa 1000 de hectare ale producătorilor agricoli din satele Grozești, Bărboieni și Soltânești din raionul Nisporeni, a fost renovat în cadrul Programului Compact al Guvernului SUA fiind inaugurat oficial pe 15 octombrie 2015. Pentru reconstrucția acestui sistem Programul Compact a investit peste 8 milioane USD.

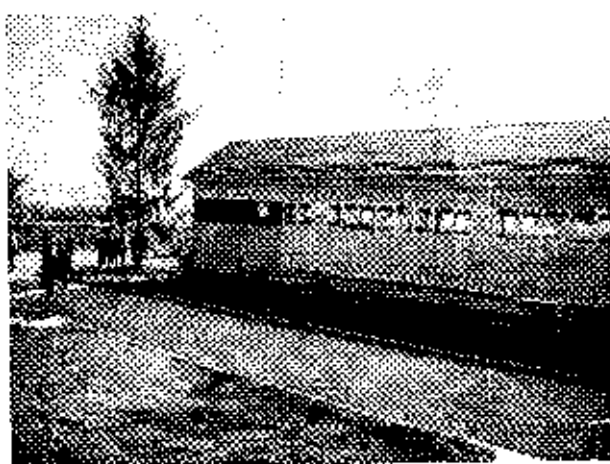
Acest sistem de irigare a fost construit în perioada anilor 70 ai secolului trecut. De atunci sistemul nu a fost supus unor renovări majore, iar în ultimii ani funcționa parțial, fiind defectat în mare parte și foarte costisitor în exploatare. Reconstrucția sistemului de irigare Grozești a inclus reconstrucția a 2 stații de pompare dotate cu 9 pompe moderne și eficiente, montarea echipamentelor electronice de control al regimului de lucru al pompelor, instalarea a cca 42 de km de rețea de distribuție a apei cu țevi din polietilenă de densitate înaltă, înlocuirea a 100% din hidranți, reconstrucția clădirilor stațiilor de pompare, instalarea contoarelor mobile pentru determinarea volumului de apă consumat etc.

Aceste echipamente noi vor oferi posibilitate producătorilor agricoli să reducă costurile de operare și întreținere a acestora, să utilizeze apa pentru irigații când au nevoie în funcție de culturile agricole cultivate, să reducă pierderile de apă din rețea datorită țevilor rezistente la șocurile hidraulice și care pot asigura peste 50 de ani de utilizare efectivă. Grație sistemelor modernizate și costurile pentru utilizarea apei se vor reduce.

Totodată, noul sistem de irigare este construit în așa fel încât să permită agricultorilor cu investiții private să extindă suprafața irigată cu cca. 300 de hectare, adițional la cele 1000 de hectare din aria sistemului reconstruit.

Accesul la apă pentru irigare le va permite celor peste 700 de proprietari de terenuri agricole din zona de irigare să cultive produse agricole de valoare înaltă.

Noul sistem rămâne proprietate publică, fiind gestionat de către Asociația Utilizatorilor de Apă pentru Irigare creată de cca 700 de agricultori, care dețin sau prelucrează terenuri agricole în aria sistemului de irigare Grozești. Agricultorii pot să planifice distribuția apei pentru irigare și prețul de livrare a apei. Pentru a menține și a gestiona eficient sistemul renovat Programul Compact a oferit Asociației Utilizatorilor de Apă pentru Irigare cu titlu gratuit un tractor cu remorcă, o mașină utilitară de teren, instalații de irigație, apometre și pompe mobile, precum și instrumente, unelte și material pentru operarea sistemelor de irigare.

2.2.3. Canalizare

Satul Grozești dispune de un sistem centralizat de canalizare, care asigură evacuarea apelor uzate din locuințe și obiectivele economice și social-administrative, la care sunt conectate circa 20% din gospodării. La moment se desfășoară extinderea rețelelor de canalizare a s.Grozești.

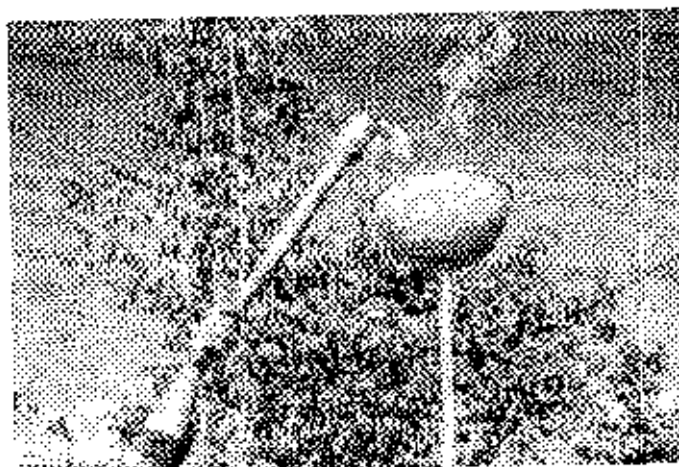
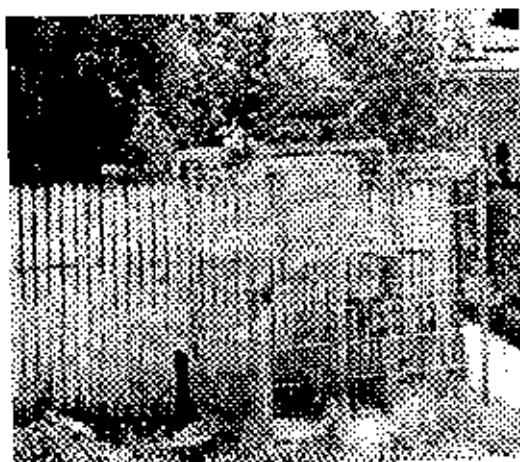
Pe teritoriul satului există la moment o stație de epurare a apelor reziduale. Proiectul de reconstrucție a Stației de epurare a apelor reziduale și a Stației de pompare din Nisporeni a solicitat un milion de euro oferite de către Agenția de dezvoltare a Republicii Ceha, a Agenției de dezvoltare și fiind cofinanțat de către API, Nisporeni. Proiectul face parte din programul internațional „Reabilitarea distribuției rețelei de apă în comunele din Nisporeni Varzaresti și Grozești”. Realizarea acestui proiect a contribuit la îmbunătățirea mediului ambiant a locuitorilor orașului Nisporeni și a zonelor apropiate. Reconstrucția sistemului de purificare a apelor uzate va ajuta la îmbunătățirea impactului activității umane asupra naturii, la fel se va ameliora starea sănătății populației.

Una din prioritățile de bază pentru perioada următoare este extinderea sistemului de canalizare pe întreg satul, conectarea consumatorilor casnici, precum și conectarea tuturor edificiilor de stat.

Accesul cetățenilor la apă și canalizare reprezintă una dintre principalele priorități ale API, Grozești.

2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale

Sistemul de alimentare cu gaze naturale din Satul Grozești este în fază de extindere. La moment sunt realizate lucrările de construcție și montaj a gazoductelor de presiune medie și joasă, la care sunt conectate peste 200 gospodării casnice și unele instituții publice. Costul total al lucrărilor este de peste un milion de lei.

În pofida numeroaselor eforturi de asigurare a locuitorilor cu gaze naturale necesar uzului casnic, gospodării realizează prepararea hranei la aragazuri aprovizionate din butelii de gaz lichefiat /electrice, precum și la cuptoare/sobe cu lemne/cărbune.

2.2.5. Alimentarea cu căldură

În edificiile sociale și marea majoritate a gospodăriilor Satului Grozești, își asigură căldura în sezonul rece pe baza cazanelor autonome pe bază de gaz sau pe bază de lemne și/sau cărbune, instalațiilor termice improvizate.

Există suficiente premise de a implementa în majoritatea edificiilor social-administrative cazane autonome pe bază de biomasă, care furnizează agent termic la un preț mult mai jos comparativ cu utilizarea gazului natural. Premisele respective sunt legate de existența în regiune a agenților economici producători de bricheți/peloți la prețuri rezonabile, precum și abundența în regiune a materiei prime pentru producerea biomasei.

Șase din cele șapte instituții publice au fost ifecientizate termic, ceea ce permite conservarea agentului termic și reducerea cheltuielilor pentru resursele energetice. Astfel, de lucrări ar fi binevenite și pentru gospodăriile casnice.

Ca alternativă de economisire a resurselor financiare pentru resursele energetice este utilizarea energiei solare. Una dintre soluții ar fi utilizarea panourilor solare pentru apă caldă la instituțiile de învățământ din localitate.

2.2.6. Telecomunicații

În Satul Grozești telefonia fixă este asigurată de către operatorul național – SA Moldtelecom. De telefonie fixă beneficiază 561 de gospodării casnice.

În raza satului Grozești, r-nul Nisporeni, acoperirea cu telefonie mobilă este bună. Localitatea se află în aria de acoperire a operatorilor de telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite. Locuitorii satului au acces la televiziunea prin cablu (62) și Internet.

2.2.7. Rețeaua de drumuri

Satul Grozești este traversat de drumul regional G91 Ugheni - Hârboieni - Nemyeni - M1, care conectează satul cu centrele raionale Nisporeni și Ugheni, și cu mun. Chișinău. Teritoriul satului mărginește și cu drumul local L 403.

Deplasarea populației satului spre centrul raional și spre capitală este asigurată de 28 de rute săptămânale și de transportul de tranzit. Astfel nu există probleme legate de transportarea populației. Satul dispune de 3 stații auto amenajate.

Rețeaua de drumuri a satului Grozești este constituită din 45 de străzi și se extinde pe o lungime totală de cca.76,69 km dintre care 12,7 km sunt construite în variantă albă, iar 6 km sunt asfaltati și restul drumurilor sunt drumuri de țară. Drumurile din localitate sunt în stare satisfăcătoare, deși necesită reparații curente. Este necesară și repararea și amenajarea a noi porțiuni de trotuare, în deosebi ale celor din centrul satului.

Pe teritoriul satului sunt 2 poduri peste afluentul r.Prut, care străbate satul, care se află în stare satisfăcătoare și necesită lucrări de mentenanță, precum și construcția unor punți pentru pietoni.

O infrastructură rutieră adecvată este imperativă pentru dezvoltarea economică a satului și pentru atragerea turiștilor în zonă.

Satul este situat în lunca Prutului și este un loc mlăștinos, unde, fără poduri și podete, ar fi imposibil de circulat. La Grozești, în prezent, sunt șapte poduri de-a lungul satului peste râpa care îl desparte în două și încă cinci poduri care întretaie drumul central. Pe lângă acestea, satul este plin cu podete, care leagă ulicioare mai înguste. Reparația podurilor și podetelor din sursele bugetului local este prevăzută în Strategia de dezvoltare a satului pentru anii următori.

Pentru următorii ani se propunea construcția și renovarea unor noi transoane de drumuri, ce va contribui la crearea unor comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă; îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructuri de transport.

2.2.8. Fondul locativ

Populația s.Grozești număra 1827 de persoane. Actualmente, satul Grozești dispune de 735 locuințe individuale particulare. Fondul locativ al Satului se ridică la 52516 m². Densitatea populației este de 76,13 locuitori/km².

La moment în satul Grozești, r-nul Nisporeni, sunt înregistrate 819 familii, iar pe parcursul ultimului an au fost înregistrate 18 căsătorii și 30 de nou-născuți.

Analiza SWOT

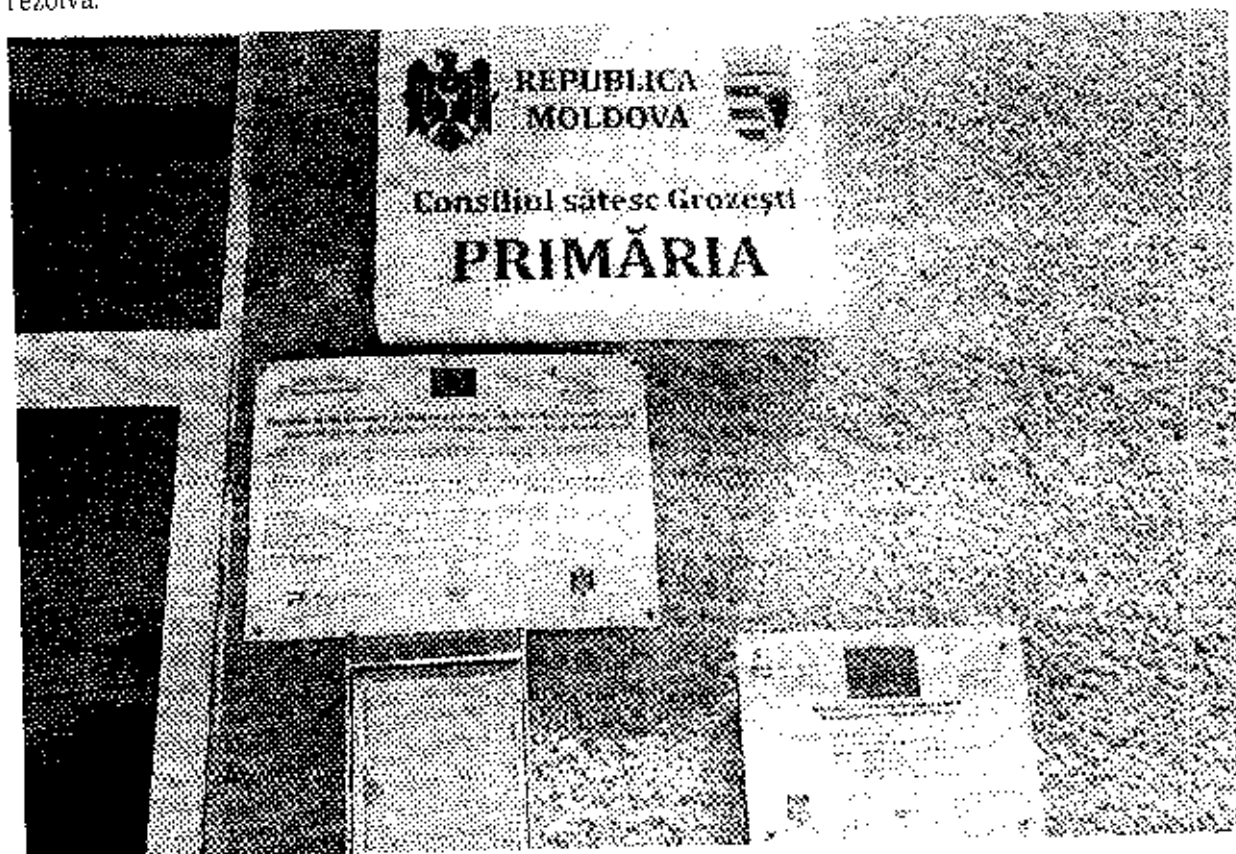
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Instituții sociale funcționale • Existența rețelelor de electricitate funcționale în regiim econom, precum și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale • Asigurarea cu iluminat stradal și intenția de a extinde sistemul pe teritoriul satului • Existența rețelelor de cablu TV și internet în localitate • Racordarea la rețeaua de apeduct și canalizare • Existența rețelelor de distribuție a gazelor • Existența drumurilor regionale G91 care asigură conexiunea cu centrul raional • Rețea de drumuri locale reabilitate și modernizate/ restul fiind în curs de execuție • Existența sistemului de irigare 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sociale (aria de acoperire a apeductului, iluminatului stradal, canalizare ș.a) • Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului • Starea precară a unor porțiuni de drum în unele regiuni din sat • Lipsa mijloacelor de transport adecvate și a căilor speciale de acces pentru persoanele cu handicap, în instituțiile social-cultural • Asigurarea ineficientă cu agent termic a unor edificii social-administrative
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Atragerca investițiilor externe • Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică • Renovarea drumurilor locale și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale • Extinderea rețelelor de utilități publice în tot satul • Ridicarea nivelului de trai al populației prin aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructuri sociale • Identificarea posibilităților de contactare a tuturor consumatorilor casnici la sistemul de apeduct și canalizare 	<ul style="list-style-type: none"> • Cadru legislativ instabil • Costuri ridicate pentru conformarea la standardele europene de calitate • Incapacitatea financiară a locuitorilor satului de a acoperi desinestăător costurile de racordare la rețelele de apeduct, gazificare ș.a.

2.3. Capacitatea Instituțională

Primăria satului Grozești, r-nul Nisporeni dispune de propriul sediu – clădire tipică. Starea tehnică a clădirii este bună. Sediul este conectat la electricitate și telecomunicații, canalizare și apeduct, este conectat și la gazoduct. Încălzirea clădirii Primăriei este asigurată la moment prin intermediul agentului termic pe bază de gaz.

Aparatul primăriei poate fi calificat drept competent cu o bogată experiență în domeniu. Din componența aparatul primăriei fac parte: primarul, secretarul consiliului local, inginerul cadastral, 3 contabili, perceptor fiscal, 1 asistent social și 2 lucrători sociali, polițist de sector. Toți specialiștii dispun de un stagiu de muncă de minim 1 an. Consiliul primăriei este alcătuit din 13 consilieri. Activitatea aparatului Primăriei este foarte bine concepută. Regulat se petrec ședințe de lucru ale

aparaturii Primăriei, unde se discută despre toate problemele Satului și se caută soluțiile de a le rezolva.

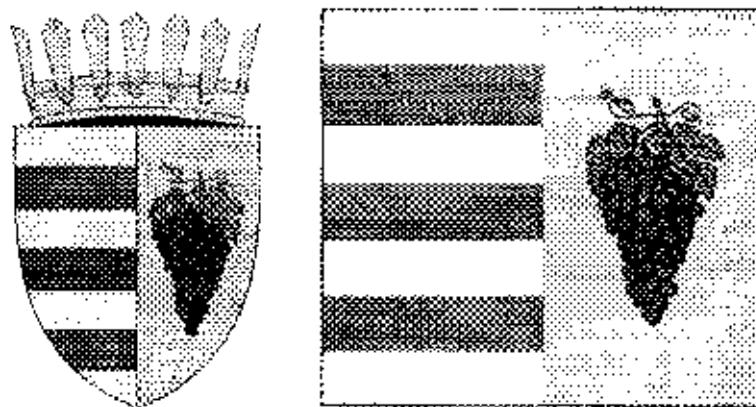

Satul Grozești este deschis către public, este prezentat activ în cadrul trusturilor media, posturilor de televiziune, radiou, presă, fapt ce sporește notorietatea comunității locale.

În condițiile actuale când se necesită, în mod prioritar, atragerea surselor financiare externe pentru demararea proiectelor de importanță majoră pentru sat, funcționarii primăriei/consilierii urmează a fi instruiți în domeniul atragerii fondurilor externe/investițiilor. Managementului proiectelor. Primăria împreună cu consiliul local și agenții economici din teritoriul depun eforturi pentru a atrage mai multe investiții din exterior, prin colaborare strânsă cu Consiliul Raional.

Un rol deosebit revine colaborării fructuoase cu com.Prisăcani, jud.lași din România, cu care este înfrățit s.Grozești.

Pe 15 ianuarie 2016, printr-o decizie a aleșilor locali, au fost aprobate oficial stema și drapelul s.Grozești, iar prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.2107-VII, la 9 iunie,2016 s-a dispus înregistrarea în Armorialul General al Republicii Moldova a stemei și drapelului satului Grozești.

Stema satului Grozești are la bază, două idei, sugerate de autoritatea locală în frunte cu primarul Elena Dobzeu, heraldizate conceptual și care își regăsesc locul în cele două partițiuni ale scutului despăcat. Fasciatul de șapte piese din prima partițiune simbolizează, cele șapte mahalale ale satului: Illiza, Copăceanca, în Hârtoș, la Bereasa; în Podiș, la mucișe, [a] Popoi. Blazonarea heraldică a acestui câmp s-a făcut anume în această soluție, în loc de cea obișnuită - „în câmp de argint trei fascii verzi” -, pentru a pune pe picior de egalitate cele șapte piese care se află în același plan heraldic și, respectiv, pentru a marca valoarea simbolică egală a mahalalelor localității.

Culorile argint (alb în drapel) și verde au fost alese în apropiere cu cadrul natural. Argintul simbolizează în heraldică apelo, în cazul de față cele ale Prutului, iar verdele este culoarea vegetației și a Codrilor, care încep din această localitate. În același timp, în limbaj heraldic argintul este și smălțul sugerând curățenia, candoarea, puritatea, înțelepciunea, sinceritatea, devotamentul, iuna; iar verdele este și un însemn al libertății, frumuseții, bucuriei, tinereții, speranței, sănătății. Cea de a doua partițiune a scutului este rezervată semnificării celei mai importante ocupații tradiționale a locuitorilor: viticultura și, în special, altoitul viței de vie. La Grozești avântul acestui meșteșug se datorează în primul rând condițiilor naturale deosebite: aici, către malul râului Prut, există expoziții sudice rare, care oferă o calitate deosebită strugurilor ce se coc și care permit obținerea celor mai bune vinuri albe din raionul Nisporeni. În același timp Grozeștii se numără printre primele localități ale Republicii Moldova, care s-au făcut cunoscute în lume prin soiuri noi de plante, purtându-le numele. Astfel, datorită cercetărilor întreprinse de dr. hab. Gheorghe Savin, originar din Grozești, și de colegii săi de la Institutul Național al Viei și Vinului Andron Popov și Vladimir Cornea, în 2005 a fost omologat, iar în 2008 brevetat un nou soi de viță de vie - Apiren Negru de Grozești. Din aceste considerente în cea de-a doua partițiune heraldică apare un ciorchine de struguri de acest soi, în culorile lui naturale.

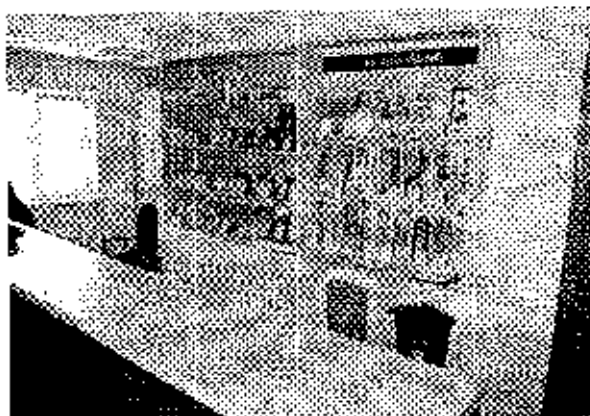
Ciorchinele este plasat într-un câmp de aur (galben în drapel), deoarece acest smălț heraldic semnifică soare, bogăția, prestigiul, gloria, grandoarea.

Coroana sâtească de aur, care timbrează scutul, în conformitate cu normele heraldice naționale, consemnează statutul de sat-reședință de comună. Drapelul satului a fost elaborat în baza stemei.

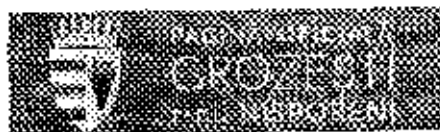
Securitatea cetățenilor în cadrul satului este asigurată de șeful de sector al sectorului de poliție (Grozești) al inspectoratului de poliție Nisporeni. Sediul poliției locale se află în incinta Primăriei. Starea criminogenă în cadrul Satului Grozești este bună.

În satul Grozești este amplasat Oficiul Poștal. Starea oficiului este foarte bună. Oficiu poștal este modern, și oferă o gamă variată de servicii. Oficiu Poștal este înzestrat cu echipament de calcul modern și asigură toate condițiile necesare pentru deslășurarea activității a personalului din oficiu cît

și pentru utilitatea și plăcerea estetică a clienței. Noul sediu a fost inaugurat într-o clădire reconstruită din temelie, iar cheltuielile au fost acoperite integral de Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei”.

Satul Grozești, r-nul Nisporeni nu dispune de surse media proprii. Populația Satului preponderent se informează de pe panourile informative instalate în incinta și în fața primăriei, precum și în locuri special amenajate din perimetrul Satului. Cetățenii mai sunt informați prin intermediul presei republicane, TV, posturile de radio regionale și republicane, anunțuri și avize informative. Satul Grozești are o pagină oficială <http://grozesti.sat.md/>, care conține informații relevante activității Primăriei și vieții satului.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Aparatul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu • Activitatea aparatului Primăriei este bine concepută și organizată, • APL dispune de calculatoare conectate la Internet • Satul are o pagină proprie • Membrii APL dețin abilități și experiență în domeniul dezvoltării proiectelor • Adunările cu localnicii sunt petrecute frecvent, în funcție de necesitate • În vizunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea • Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor • Securitatea cetățenilor este asigurată de către sectorul de poliție 	<ul style="list-style-type: none"> • Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele Satului și în procesul de luare a deciziilor • Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Atragerea investițiilor externe • Impl. carca mai activă a tineretului în dezvoltarea Satului • Actualizarea informativă a paginii electronice a satului • Suplinirea paginilor de pe rețelele de socializare cu informații irelevante activității APL • Stabilirea unor contacte durabile și colaborarea cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență) • Promovarea unei imagini pozitive a Satului • Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare • Gestionarea eficientă a bugetului local • Optimizarea activității APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore • Instabilitate legislativă • Salarizare nemotivată a persoanelor cu studii superioare și de specialitate, care activează în domeniul administrației publice; • Lipsa ONG care s-ar implica în soluționarea problemelor Satului

Sectorul asociativ: În satul Grozești există câteva organizații obștești, orientate pe susținerea și promovarea activităților economice a populației.

Tabelul 3. Lista organizațiilor obștești de pe teritoriul comunei

No	Denumirea ONG-ului	Anul înregistrării	Domeniul de activitate
1	ONG „Deceluș „	30.06.05	Îmbunătățirea condițiilor de educație a copiilor, Alimentația copiilor
2	ONG „Viitorul „	14.05.07	Educație, durabilitatea Liceului „Prometeu
3	ONG „Visătoarele „	15.08.07	Activități de implicare a femeilor
4	Asociația Obștească a Utilizatorilor de apă pentru Irigație „Prutenii „	21.01.08	Asigurarea cu apă tehnică prin sistemul de irigare
5	Asociația Obștească „Ora-Grozești “	04.01.2013	Activități sportive cu tineretul

Pe parcurs se va impune deschiderea unor noi organizații în așa domenii ca: mediu, salubritate, protecție socială și juridică, etc

Portofoliul de proiecte realizate: Pe parcursul anilor 2010 - 2020 în cadrul Satului Grozești, r-nul Nisporeni au fost demarate și finisate în termen mai multe proiecte.

Tabelul 4. Proiecte implementate în s. Grozești, r-nul Nisporeni în anii 2010-2020

No	Denumirea proiectului	Valoarea proiectului, lei	Perioada implementării Costul total,	Sursa de finanțare
1.	Reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă în raionul Nisporeni: primăriile Nisporeni, Vărzărești și Grozești	23 868 141	2011-2016	UE, ADA, SDS, Guvernul RM, primăriile, Consiliul raional Nisporeni, Fundația lui Vlad Plahutniuc EDELWEISS
2.	Reabilitarea sistemului de irigare. Beneficiari s.Barboieni, s.Grozești, s. Soltănești, Nisporeni	8 320 000 S	2011-2015	Programul COMPACT, Fondul Provocările Mileniului
3.	Reabilitarea drumului L 39	12 455 000	2014-2016	Fondul Rutier
4.	Construcția cazangeriei pe biomasă la sediul Primăriei Grozești	621 500 lei	Mai,2016- Mai,2017	PNUD, API, Grozești
5.	Intrare și ieșire din localitate	138 145.37	Martie,2017- Iunie,2017	Fundația EDELWEISS
6.	Alimentarea cu energie electrică a Casei de Cultură Grozești	138 000	Noiembrie- decembrie,2016	Fundația EDELWEISS
7.	Instalarea aparatelor de aer condiționat la Casa de Cultură	72 000	Martie,2016	SRL Vero-Nadina

8.	Supravegerea video al edificiului Primăriei și dotarea sălii de ședințe cu tehnică de proiectare	69 192	Octombrie,2017	Fundația EDELWEISS
9.	Termoizolarea pereților și tavanului grădiniței	234 192,71	Noiembrie- Decembrie,2017	Bugetul de Stat
10	Gazificarea localității cu presiune medie	1 127 270	August- Octom orie,2017	Bugetul de Stat
11	Gazificarea grădiniței de copii	65 621,32 lei	Decembrie,2017	Bugetul de Stat
12	Reabilitarea unui sector de drum în s. Grozești	238 735,58	Noiembrie- Decembrie,2017	Fondul Rutier
13	Construcția anexei la grădinița de copii „Decluș”	1 517 839	August,2017- mai,2018	Guvernul României
14	Alimentarea cu apă potabilă în s. Grozești, r. Nisporeni. Etapa II	3 061 210		FEN,API, Grozești
15	Reparația drumului din sectorul Satul Nou-Bereasa	1 079 971 (investit) 1 219 943	Octombrie,2014- prezent	Fondul Rutier
16	Construcția PAMU	Documente tenice în curs de elaborare		
17	Construcția unui sector de drum în s. Grozești,r. Nisporeni	2 047 250		
18	Construcția sediului pentru sectorul de poliție nr.5	Documente tenice în curs de elaborare		

2.4. Economia locală

Economia locală este reprezentată de circa 35 agenți economici și gospodării țărănești. Conform datelor Biroului de statistică activitățile economice licențiate sunt orientate în special pe activități de comerț, cultivarea legumelor și a cerealelor, creșterea animalelor (vezi tabelul de mai jos).

Tabelul 5. Agenți Economici mari din s. Grozești, r-nul Nisporeni

Nr	Denumirea întreprinderii	Domeniul de activitate
1.	ÎNTRERINDEREĂ INDIVIDUALĂ BUTNARU VALERIU	
2.	ÎNTRERINDEREĂ INDIVIDUALĂ LALEA	
3.	ÎNTRERINDEREĂ INDIVIDUALĂ IANCU ION	
4.	ÎNTRERINZĂTORUL INDIVIDUAL JALBĂ ANGELA	
5.	ÎNTRERINZĂTORUL INDIVIDUAL ENACHE CONSTANTIN	

6.	S.R.L. FILOMELA		
7.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ "VICROR-BABCIUC"		
8.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ VICTOR CANANĂU		
9.	COOPERATIVA AGRICOLA DE ÎNTEPRINZĂTOR "GROZAGROSERV"		
10.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ GHIOCEL		
11.	S.R.L. COMIS-D		
12.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ RĂZEȘU		
13.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ V.MOROZ		
14.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL GORTOLOMEI BORIS		
15.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ GHENADII COȘBET		
16.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL MERIAN MARIA		
17.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ SIDOR VASILII		
18.	S.R.L. MOLD STURION HOUSE		
19.	S.R.L. ONALOTRO		
20.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ Z.MOROZ		
21.	S.R.L. SIDEX-GRUP		
22.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ GLADIOLA		
23.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL GORTOLOMEI LORINA		
24.	S.R.L. GHEC-PRUN		
25.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ FLOARE		
26.	S.R.L. FAMIULI		
27.	S.R.L. IROXACON-PRIM		
28.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL ENACHE ZINAIDA		
29.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ ALO		
30.	S.R.L. API VASIDAN		
31.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL MERIAN LILIAN		
32.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL DOROȘCHEVICI VIORICA		
33.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL IANCU GHENADIE		
34.	ÎNTEPRINZĂTORUL INDIVIDUAL MITROFAN ROMEO		
35.	S.R.L. GROZÎNCA		
36.	ÎNTEPRINDEREA INDIVIDUALĂ MITROFAN ALEXANDRU		